

Codice del candidato:

Državni izpitni center

M 1 6 2 2 0 2 1 1

SESSIONE AUTUNNALE

SLOVENO COME LINGUA SECONDA

Prova d'esame 1

- A) Comprensione del testo
- B) Conoscenza e uso della lingua

Martedì, 30 agosto 2016 / 60 minuti (20 + 40)

*Al candidato è consentito l'uso della penna stilografica o della penna a sfera.
Il candidato riceve una scheda di valutazione e un allegato staccabile contenente il testo oggetto della prova.*

MATURITÀ GENERALE

INDICAZIONI PER IL CANDIDATO

Leggete con attenzione le seguenti indicazioni.

Non aprite la prova d'esame e non iniziate a svolgerla prima del via dell'insegnante preposto.

Incollate o scrivete il vostro numero di codice negli spazi appositi su questa pagina in alto a destra e sulla scheda di valutazione.

La prova d'esame si compone di due parti, denominate A e B. Il tempo a disposizione per l'esecuzione dell'intera prova è di 60 minuti: vi consigliamo di dedicare 20 minuti alla risoluzione della parte A, e 40 minuti a quella della parte B.

La prova d'esame contiene 10 quesiti per la parte A e 16 quesiti per la parte B. Potete conseguire fino a un massimo di 20 punti nella parte A e 50 punti nella parte B, per un totale di 70 punti. Il punteggio conseguibile in ciascun quesito viene di volta in volta espressamente indicato.

Scrivete le vostre risposte negli spazi appositamente previsti **all'interno della prova** utilizzando la penna stilografica o la penna a sfera. Scrivete in corsivo, in modo leggibile e corretto ortograficamente: in caso di errore, tracciate un segno sulla risposta scorretta e scrivete accanto ad essa quella corretta. Alle risposte e alle correzioni scritte in modo illeggibile verranno assegnati 0 punti.

Abbiate fiducia in voi stessi e nelle vostre capacità. Vi auguriamo buon lavoro.

La prova si compone di 12 pagine, di cui 1 bianca.

M 1 6 2 2 0 2 1 1 0 3

Priloga z izhodiščnim besedilom

sobotna priloga 19. aprila 2014

24 OD AVTOPORTRETA DO SELFIJA

So selfiji del narcisistične kulture in obsedenosti s seboj ali je v njih še kaj metafizičnega soka? Je na človeškem obrazu ostalo še kaj skrivnostnega? Jaz je sporočilo in selfi je njegov medij.

Zaljubljeni sami vase

Ko so kanadsko pisateljico Margaret Atwood vprašali, ali se ji zdi, da živimo v narcisoidnih časih, in kaj si misli o selfijih, je ta petinsedemdesetletnica dejala, da je nič ne moti, če se mlada dekleta ves čas fotografirajo s pametnimi telefoni; tako bodo imele, ko bodo starejše, vsaj fotografije, na katerih si bodo všeč. »To je v človeški naravi.«

Atwoodova ima prav, vsak je rad dobro videti na fotografijah. Če je človek včasih pri fotografiranju ponesreči zamižal ali nastavil grši profil, je bil to njegov problem; posnetek je bil za vedno ohranjen med prozorno folijo v družinskem albumu. Danes lahko ob pomoči tehnologije sami poskrbimo, da smo na fotografijah videti najboljše, včasih celo tako zelo, da si sploh nismo več podobni.

In Atwoodova ima prav tudi, ko pravi, da je v človeški naravi, da radi gledamo obraze. Tako smo narejeni in takrat so naši možgani zelo aktivni. Če bi vam dali na ogled kup fotografij z različnimi motivi, bi si najbolj zapomnili tiste, na katerih so ljudje v bližnjih planih. Obraze vidimo povsod – celo za stvari se nam včasih zdi, da imajo oči, nos in usta. Naša obrazna mimika zna sprožiti čustvo; če se povsem brez vzroka nasmejete, boste takoj postali srečnejši.

Obsedeni smo z obrazi. Je torej čudno, če avtoportreti oziroma selfiji postajajo glavni fotografski žanr in komunikacija na družabnih omrežjih?

Selfiji kot ljudska umetnost

Selfie so ugledni avtorji oxfordskih slovarjev lani razglasili za besedo leta. V slovarju so ta popularni izraz definirali kot fotografijo, na kateri nekdo upodobi samega sebe, najpogosteje s pametnim telefonom, in jo objavi na spletni strani družabnega omrežja. Pred nastankom družabnih omrežij so bili takšni portreti zasebni žanr, zdaj pa so kar naenkrat iz že skoraj pozabljenih družinskih albumov spuščeni na svobodo. Selfiji so demokratični in vsem dostopni medij. Nekoč je bila ta oblika dokumentiranja, samopromocije in samoobčudovanja rezervirana za slavne ali tiste, ki so imeli dostop do tehnologije. Danes je vsak lahko svoj paparac. Selfi je ljudska umetnost.

Kaj sporočamo neznanecem, ko avtoportret pošljemo v javnost? Poglejte me, kako sem lep, kako zanimivo življenje živim, kako sem v trendu ... Morda pa gre danes pri tem že za nekaj čisto naravnega, avtomatskega brez pomembnejših misli. Selfi je način sporazumevanja. Zaradi njih se je adolescentska komunikacija zelo spremenila. V mojih najstniških letih si prijateljice druga drugi nismo nikoli govorile, kako smo lepe, čudovite, lepoticke ... Danes je to način pubertetniškega komuniciranja; ko najstnica objavi svoj selfi, ji morajo prijateljice odgovarjati le s komplimenti. Na drugi strani so tu zlorabe in žalitve, ki so danes, ker so družabna omrežja predvsem socialni statusi, postale že nevarne zlorabe, ki

lahko za vedno zaznamujejo mladega človeka.

Ameriška avtorica Rachel Simmons, ki se v knjigah ukvarja s sodobnimi najstnicami, sicer meni, da bolj ko se starši

Kim Kardashian

zgražajo nad šobastimi selfiji hčerk, raje jih te pošiljajo v javnost, da bolj ko jih skrbi glede različnih zlorab, bolj imajo punce občutek, da lahko končno same upravljajo življenje. Feministke pa opozarjajo, da so dekleta preveč obsedena s svojim videzom, da se strinjajo s tem, da so le nekaj dekorativnega. Nekaj šteješ le, če si lep oziroma če imaš lep selfi.

Kultura narcisizma

Mnogi teoretiki menijo, da so selfiji le vulgarna metafora narcisoidnega časa, v katerem živimo in v katerem smo obsedeni s seboj in samopodobo. Jaz je sporočilo in selfi je njegov medij. Potrošniški svet nam omogoča, da si hitro uresničimo vsako svojo željo in si že želimo nekaj novega – to je družba, ki potrebuje patološke narcise, ki računajo na odobravanje drugih. Mladost in lepota pri tem štejeta največ.

200 milijonov uporabnikov instagrama objavi 60 milijonov fotografij na dan.

Slikarjev pogled

Vstopimo v časovni stroj in se naivno vprašajmo, ali selfiji nastanejo zaradi enakega impulza, kot je bil tisti, zaradi katerega sta recimo Albrecht Dürer (1471–1528) ali Rembrandt (1606–1669) naslikala avtoportrete? Dürer jih je ustvaril več kot 1500; danes ne vemo, ali jih je naslikal zase ali za druge, pojma nimamo, kje so viseli. Lep obraz, obkrožen z urejenimi kodri, oblečen z zadnji modi, je vedno naslikal tako, da je spominjal na Kristusa. Še na lesorezu, na katerem je upodobil Veronikin prt in ki ga je podaril Rafaelu, je odrešenikov obraz sumljivo podoben slikarjevemu. Dürer je bil svetovljan in se je srečeval z Erazmom Rotterdamskim, Tizianom in največjimi kronami tistega časa. Bil je slaven in nikoli skromen. Ves čas je proučeval svojo podobo, samozavestno, narcisoidno, kar je bila za tiste čase dokaj velika novost, saj je šlo pri njegovem ustvarjanju za izrazit individualizem, kar ga je ločilo od sodobnikov; mnogi se takrat niti podpisovali niso pod svoje slike. Avtoportret je bil glavni žanr te individualnosti. Prvi njegov ohranjeni avtoportret je nastal, ko mu je bilo komaj trinajst let; tuj mu ni bil niti akt, ki ga je naslovil kot avtoportret melanholika.

Eksplzija avtoportretov se je v slikarstvu dogodila v času renesanse, skupaj z eksplozijo individualnosti. Zanimivo, da je ravno takrat ogledalo postalo obvezen del stanovanjske opreme. Umetniki niso bili obsedeni le s formo ali estetikom, temveč tudi s samim sabo. Iz anonimnih obrtnikov, ki so v družbi imeli enak status kot zidarji, sedlarji, čevljarji, so se umetniki v tem času spremenili v nadarjene posameznike, genije ...

Renesančni slikarji so svojo podobo radi naslikali med množico ljudi. Botticelli je na platnu Poklon svetih treh kraljev med množico opazovalcev upodobil samega sebe; lep mladenič na skrajni desni strani, ki ne gleda v center dogajanja, temveč zre naravnost v gledalca.

Eden najbolj teatralnih avtoportretov je Velázquezova (1599–1600) Las Meninas, ki visi v Pradu. Perspektiva je genialno obrnjena: gledalec sliko vidi iz perspektive portretirancev – kralja in kraljice, katerih podoba odseva v ogledalu –, pred njim se tako odpre oder, ki vključuje slikarja pri opazovanju, malo princeso s spremstvom, v ospredju je velik pes, ki dremlje. Slika je večplasten gledališki

Jan van Eyck, *Moški s turbanom* (avtoportret)

prizor, neobičajen in poln igre teme in luči. Ne čudi, da gre za eno najbolj analiziranih slik vseh časov. Samo slikar pozna zaplet in razplet te drame.

Avtoportreti so pozneje postali uveljavljen žanr. Van Gogh se je naslikal v svojih najbolj težavnih in mučnih stanjih. Znan je njegov samoportret z obvezano glavo,

na kateri manjka uho. »Zelo težko je poznati samega sebe, zato se je tako zelo težko naslikati,« je dejal ta veliki umetnik. V 20. stoletju avtoportreti postanejo še posebej samodestruktivni, spomnimo se samo Fride Kahlo.

Odtokanje časa

Čas je tak, da imamo raje biografije kot fikcijo in resničnostne šove kot gledališča. Ko potujemo, raje delamo selfije, kot da bi zares opazovali, kje smo; zanima nas, kako bomo videti na fotografiji, in ne to, kar smo videli oziroma spregledali. Navadili smo se na pavze; zabave se prekinejo, da se pofotografiramo ali pošljemo v svet sporočilo, kako lepo se imamo, večerje ne začnemo jesti, preden ne ovekovečimo polnega krožnika, takoj ko se le za trenutek začnemo dolgočasiti, posežemo po tehnološki napravi, ne znamo več biti sami s svojimi mislimi. Kam izgine čas med temi prekinitvami, kdo ga ima namesto nas? Vse te prekinitve so danes nekaj naravnega, nikogar ne motijo več – razen če si star več kot štirideset let.

* * *

Impulzi za selfije so torej naravni. Vendar je tudi za dobre selfije potreben talent. Verjamem, da je človekova notranja imaginacija močnejša od kakršne koli tehnologije, da občutka, ko si želimo, da se trenutek ustavi, ker je tako lep, ne more ovekovečiti nobena slika – lahko ga le doživimo z vsem telesom in čutili, tako kot slikar pred platnom, ki je v rokah držal čas.

In ker sem romantik, verjamem tudi, da obraz ni trenutek, ampak zemljevid človeškega srca, zato se tudi zaljubljam vanje.

A) BRALNO RAZUMEVANJE

Natančno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. O čem govori izhodiščno besedilo?

_____ (1 točka)

2. Pojasnite, zakaj je bilo besedilo objavljeno v tedenski prilogi in ne v kaki vsakodnevni rubriki časopisa Delo.

_____ (2 točki)

3. Kako si Margaret Atwood razlaga fotografiranje mladih deklet?

_____ (2 točki)

4. Razložite, zakaj je avtorica besedila primerjala selfije z avtoportreti znanih slikarjev iz preteklosti.

_____ (2 točki)

5. Presodite, zakaj so ugledni avtorji oxfordskih slovarjev besedo selfi uvrstili v slovarje in kdaj so jo razglasili za besedo leta.

_____ (2 točki)

6. Kako se je zaradi selfijev spremenilo sporazumevanje med mladimi?

_____ (2 točki)

7. Navedite dve značilnosti kulture narcisizma.

(1 točka)

8. Opišite tri primere, kako so svoje podobe ustvarili znani renesančni slikarji.

(3 točke)

9. Razložite, kako so nove tehnologije spremenile navade fotografiranja.

(2 točki)

10. Kakšno je vaše mnenje o najstniškem objavljanju in komentiranju selfijev na družabnih omrežjih? Izpostavite vsaj en pozitiven in en negativen vidik.

(3 točke)

B) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. Iz navedenih besed *najstnice, ne, objavljati, svoj, gol, fotografije, na, družaben, omrežja* tvorite štiri povedi, in sicer tako, da bodo izražale:

željo _____

ukaz _____

vprašanje _____

trditev _____

(4 točke)

2. Poročani govor pretvorite v premi govor.

Margaret Atwood so vprašali, ali se ji zdi, da živimo v narcisoidnih časih, in kaj si misli o selfijih.

(2 točki)

3. Preberite poved in rešite naloge.

Selfie so ugledni avtorji oxfordskih slovarjav razglasili za besedo leta.

- 3.1. Izhodiščno poved pretvorite iz tvornega/aktivnega v trpni/pasivni glagolski način.

(1)

- 3.2. Pojasnite, kaj se je v stavčni zgradbi preoblikovane povedi spremenilo.

(1)

- 3.3. Utemeljite, ali je avtorica ustrezno sklanjala podčrtani samostalnik selfi v dani povedi.

Ne, saj _____.

Da, saj _____.

(2)
(4 točke)

4. Besedo selfi/selfiji uporabite v treh različnih povedih tako, da bo imela različne stavčnočlenske vloge:

osebek _____

prislovno določilo vzroka _____

predmet _____

(3 točke)

5. Preberite poved in rešite nalogi.

Verjamem, da je človekova notranja imaginacija močnejša od kakršne koli tehnologije, da občutka, ko si želimo, da se trenutek ustavi, ker je lep, ne more ovekovečiti nobena slika.

- 5.1. Ugotovite, ali je v naslednji povedi pravilna raba vejic. Obkrožite DA ali NE.

DA NE

(1)

- 5.2. Svoj odgovor utemeljite tako, da grafično prikažete stavčno zgradbo (S-strukturo) povedi.

(3)
(4 točke)

6. Podčrtani slogovno zaznamovani besedi nadomestite z nezaznamovanima ustreznicama in povedi napišite na novo.

Dürer je bil svetovljan in se je srečeval z Erazmom Rotterdamskim, Tizianom in največjimi kronami tistega časa.

Danes nekaj šteješ le, če si lep.

(2 točki)

7. V besedilu podčrtajte tisto obliko besede, ki je slovnično oziroma pravopisno ustrezna. Izberite eno izmed dvojnic, zapisanih v poševnem tisku.

Veliko ljudi se od nekdanj *radi/rado fotografira/fotografirajo*. Toda nekoč so te fotografije hranili v *svojih/njihovih* družinskih albumih. Marsikdo je ohranil *njegovo/svojo* fotografijo, na kateri ne izgleda *najbolj lepo/najlepše*. Danes lahko svoje fotografije objavljamo in jih lahko tudi *s/z* tehnološkimi novostmi *popravljamo/popravljamo* in *izboljšujemo/izboljšujemo*.

(3 točke)

8. Naslednjim prevzetim besedam v levem stolpcu pripišite številko ustrezne slovenske sopomenke iz drugega stolpca.

_____ kompliment	1. razdiralen, uničevalen
_____ vulgaren	2. izmišljenost, neresničnost
_____ trend	3. težnja, usmeritev
_____ fikcija	4. pohvala, poklon
_____ destruktiven	5. dopolnilo
	6. prostaški, grob, moralno neprimeren

(5 točk)

9. Dopolnite preglednico z besedami v ustreznem pomenskem razmerju.

Beseda	Pomensko razmerje	Beseda
javnost	protipomenka	_____
selfi	sopomenka	_____
odobravati	protipomenka	_____

(3 točke)

10. Na predvidena mesta zapišite po en primer za zahtevane besedne vrste iz iste besedne družine.

Glagol	Pridevnik	Samostalnik
_____	_____	zloraba
_____	družaben	_____
šteti	_____	_____

(3 točke)

11. Izpišite iz povedi glagol, določite mu glagolski vid in tvorite poved, v kateri boste uporabili njegov vidski par.

Ali selfiji nastanejo zaradi enakega impulza kot nekoč avtoportreti?

11.1. Izpis glagola:

Glagolski vid:

_____ (1)

11.2. Tvorba povedi:

_____ (1)
(2 točki)

12. Preberite izhodiščno poved in slovarski sestavek. V nalogah podčrtajte ustrezno različico v poševnem tisku in dopolnite besedilo z ustrezno razlago.

So selfiji del narcistične kulture in obsedenosti s seboj ali je v njih še kaj metafizičnega soka?

metafizika -e ž (i) **1.** filoz. *filozofija, ki obravnava načela stvarnosti, ki so s čuti nedostopna, nespoznava*; pred Sartrom je metafizika dajala prednost esenci pred eksistenco; metafizika vprašuje, zakaj ni nič, temveč nekaj / idealistična metafizika / Aristotelova, sholastična metafizika // po Heglu *filozofsko mišljenje, ki temelji na nepovezanosti, nespremenljivosti predmetov, pojavov*; dialektika in metafizika **2.** knjiž. *kar se s čuti, izkustvi ne da zaznati, spoznati; nadčutnost, nadstvarnost*; gon k metafiziki se je v njem vse bolj krepil / metafizika lepote, smrti **3.** knjiž., ekspr. *zapleteno, težko razumljivo razpravljanje, razmišljanje*; njegova diagnoza družbe je jasna, a raje se umika v metafiziko

- 12.1. Besedo metafizičen, nastalo iz besede metafizika, je avtorica besedila uporabila v *prvem/drugem/tretjem* pomenu.

(1)

- 12.2. Beseda metafizika je *glagol/samostalnik/pridevnik*, saj v glavi slovarskega sestavka najdemo

_____ (1)

- 12.3. Beseda metafizika je *izposojenka/tujka*, saj _____

_____ (1)
(3 točke)

13. Zapišite ustrezne predložne zveze za izražanje prostorskih razmerij.

	Kje?	Od kod?	Kam?
album	_____	_____	_____
splet	_____	_____	_____
obraz	_____	_____	_____

(3 točke)

14. Glagolu dopišite poljuben samostalnik ali predložno zvezo s samostalnikom v ustreznem sklonu in v oklepaju navedite, za kateri sklon gre.

žaliti	_____	()
strinjati se	_____	()
navaditi se	_____	()
čuditi se	_____	()

(4 točke)

15. Zaničajte naslednjo poved tako, da jo postavite v preteklik in besedo danes nadomestite z nekoč.

Danes je vsak lahko svoj paparac.

(2 točki)

16. Utemeljite rabo velike začetnice v podčrtanih besedah.

Najbolj znana Velazquezova slika Las Meninas visi v Pradu.

Velazquezova _____

Las Meninas _____

Pradu _____

(3 točke)

Pagina bianca